

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE

το ευρωπαϊκό όραμα σε δράση

φωτογραφικό αφιέρωμα στο ευρωπαϊκό έτος για την ανάπτυξη 2015

european vision in action

photo tribute to the european year for development 2015

Καλλιόπη Φουντούλη, Θάλεια Μιχαήλ και Χρυστάλλα Νικολάου
Μέλη Μονάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

ο κόσμος μας
η αξιοπρέπιά μας
το μέλλον μας

2015
Ευρωπαϊκό Έτος
Ανάπτυξης

our world
our dignity
our future

2015
European Year
for Development

ο κόσμος μας

η αξιοπρέπειά μας

το μέλλον μας

2015

Ευρωπαϊκό Έτος

Ανάπτυξης

ΛΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Εκπαιδευτική πρόταση για την ενότητα: Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διακυβέρνηση

Γνωρίζατε ότι ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είχε επισκεφθεί περισσότερες από δώδεκα χώρες σε όλο τον κόσμο το 2013 και μόνο;

Η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν τις κατευθυντήριες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις οποίες προωθούμε με σθένος στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας μας. Όπως ορίζεται στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι ως προς την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των δυναμικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, όπου οι κυβερνήσεις εργάζονται προς το συμφέρον των πολιτών και στις οποίες όλοι είναι ελεύθεροι να συνεισφέρουν. Αντίθετα, όταν η διακυβέρνηση δεν είναι αποτελεσματική και παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αυτοί που υποφέρουν περισσότερο είναι οι πιο φτωχοί και ευάλωτοι. Συνεπώς, η εξάλειψη των εμποδίων που διαιωνίζουν τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - με την καταπολέμηση των διακρίσεων, την εξασφάλιση του κράτους δικαίου και την οικοδόμηση δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς θεσμών - είναι καθοριστικής σημασίας αν θέλουμε να προασπίσουμε την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, να καταπολεμήσουμε τη φτώχεια, να προωθήσουμε την ισότητα και να αποτρέψουμε τις συγκρούσεις.

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διακυβέρνηση

Δρ Μάριος Ταραμίδης, Απρίλιος 2011, Τσιάνγκ Μάι, Ταϋλάνδη

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διακυβέρνηση

Άντρη Ιωσήφ, Φεβρουάριος 2014, Βάρκαλα, Ινδία

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διακυβέρνηση

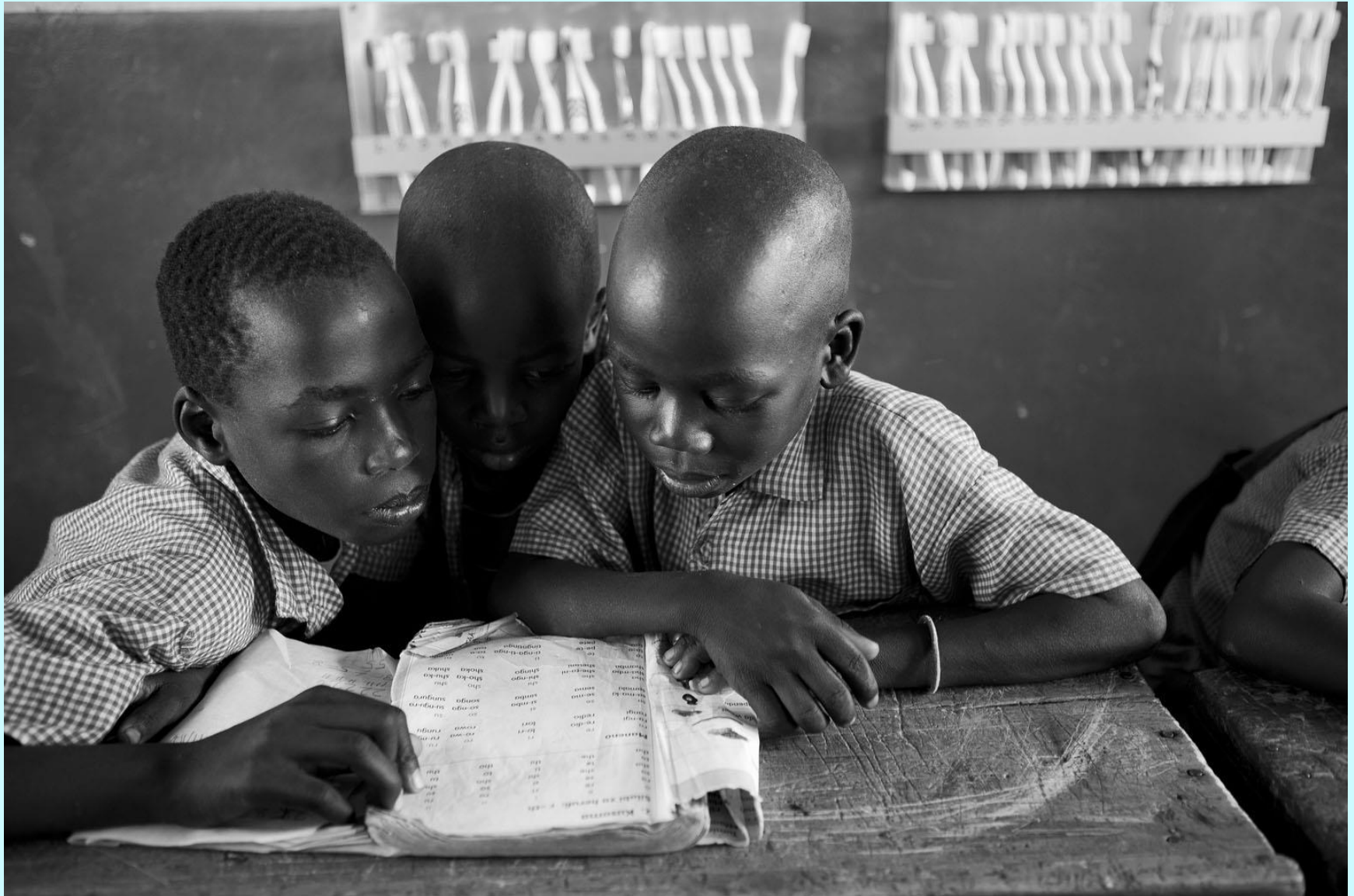
Στέφανος Κουρατζής, Σεπτέμβριος 2014, Κοκκινοτριμιθιά, Κύπρος

Stefanos Kouratzis (c)

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διακυβέρνηση

Μαρίνα Σιακόλα, Ίδρυμα Σοφία για τα παιδιά, Μάρτιος 2014, Δυτική Κένυα

Εκπαιδευτική πρόταση για την ενότητα:

Ανθρώπινα Δικαιώματα

Σκοπός:

Οι μαθητές/τριες να ανακαλύψουν ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι η κεντρική συνιστώσα όλων των σημαντικών ζητημάτων που προβληματίζουν τους ανθρώπους ανά το παγκόσμιο και έχουν σχέση με το περιβάλλον, την αειφόρο ανάπτυξη, την ειρήνη, την εκπαίδευση, την πολυπολιτισμικότητα, τη φτώχεια, την κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση των φυσικών πόρων, κ.λπ.

Να αναγνωρίζουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, όπως αυτά ορίζονται από την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, καθώς και τη σημασία που έχει η οικουμενική εφαρμογή τους.

Να συσχετίζουν την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την Αειφόρο Ανάπτυξη και τα ζητήματα που την περικλείουν και να αντιληφθούν την αλληλεξάρτησή τους.

Μέσω της εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, να αντιληφθούν το ρόλο και την ευθύνη που έχει ο καθένας στην υπεράσπιση και διασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων ώστε να καταστούν εγγράμματοι πολίτες, ικανοί να αξιολογούν και να δρουν προωθώντας την ισότητα, τη δημοκρατία και την αειφόρο ανάπτυξη.

Συνοπτικός πίνακας δραστηριοτήτων για τη Θεματική Ενότητα «Ανθρώπινα Δικαιώματα», ανά σχολική βαθμίδα

Προτεινόμενες Δραστηριότητες	Εκπαιδευτική Βαθμίδα							
	Νηπιαγωγείο/ Προδημοτική	Δημοτικό						Γυμνάσιο
		Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	Στ'	
B.1 «Το δέντρο των δικαιωμάτων»	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
B.2 «Κόκκινη κλωστή δεμένη, δικαιώματα υφαίνει»	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Επιπρόσθετες δραστηριότητες	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Σημείωση: Οι δραστηριότητες που ακολουθούν είναι ενδεικτικές και αφορούν μια πρώτη επαφή των μαθητών/τριών με τα ανθρώπινα δικαιώματα γενικότερα. Για πιο εξειδικευμένες δραστηριότητες που αφορούν συγκεκριμένα δικαιώματα, όπως εκπαίδευση, ειρήνη και ασφάλεια, υγεία κ.λπ. μπορείτε να ανατρέξετε στις εκπαιδευτικές προτάσεις των άλλων θεματικών ενοτήτων.

Σημαντικές Ημερομηνίες!!!

-
- 21 Φεβρουαρίου: Διεθνής μέρα Μητρικής Γλώσσας
 - 8 Μαρτίου: Διεθνής μέρα Γυναικών
 - 21 Μαρτίου: Διεθνής μέρα Εξάλειψης των Φυλετικών Διακρίσεων
 - 7 Απριλίου: Παγκόσμια μέρα Υγείας
 - 22 Απριλίου: Διεθνής μέρα Μητέρας Γης
 - 15 Μαΐου: Διεθνής μέρα Οικογένειας
 - 12 Ιουνίου: Παγκόσμια μέρα κατά της Παιδικής Εργασίας
 - 15 Σεπτεμβρίου: Διεθνής μέρα Δημοκρατίας
 - 21 Σεπτεμβρίου: Διεθνής μέρα Ειρήνης
 - 17 Οκτωβρίου: Διεθνής μέρα κατά της Φτώχειας
 - 20 Νοεμβρίου: Παγκόσμια μέρα Παιδιού
 - 10 Δεκεμβρίου: Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Δραστηριότητα 1

«Το δέντρο των δικαιωμάτων»

Μέσα/Υλικά:

- Κομμάτι ξύλο για το «ξύλο που μιλά»
- 10 Πλαστικοποιημένες φωτογραφίες σε μέγεθος A5 (Ένθετο 1)
- Φύλλο εργασίας (Ένθετο 2)
- Άσπρα χαρτόνια A4
- Χρωματιστά μολύβια ή νερομπογιές
- Μολύβια/ Στυλό
- Ψαλίδια
- Μεγάλο χαρτόνι, κομμένο σε σχήμα κορμού δέντρου με εμφανείς ρίζες και κλαδιά
- Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ένθετο 3)
- Χάρτης δικαιωμάτων του παιδιού (Ένθετο 4)

Επιμέρους στόχοι δραστηριότητας:

- Να κατονομάζουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με βάση την οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.
- Να αναγνωρίζουν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα ισχύουν για όλους και τον καθένα μας ξεχωριστά.
- Να διακρίνουν ποια ανθρώπινα δικαιώματα απολαμβάνουν ή στερούνται οι ίδιοι και παράλληλα να είναι σε θέση να εντοπίζουν πιθανή καταπάτηση ενός δικαιώματος.
- Να αντιληφθούν ότι σε κάποιες περιοχές της Γης και λόγω διαφόρων καταστάσεων, όπως είναι η φτώχεια, ο πόλεμος, οι πολιτικές καταστάσεις κ.λπ., παρατηρείται καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Να εντοπίζουν και να ονομάζουν τις αιτίες που μπορούν να οδηγήσουν σε καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Να προτείνουν τρόπους δράσης που μπορούν να σταματήσουν την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Περιγραφή δραστηριότητας

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια καλεί τους/τις μαθητές/τριες να παίξουν ένα νέο παιχνίδι «Το ξύλο που μιλά». Οι μαθητές/τριες αρχικά κάθονται σε κύκλο και ο/η εκπαιδευτής/τρια τους εξηγεί τη διαδικασία του παιχνιδιού. Η έναρξη του παιχνιδιού γίνεται με την εμφάνιση του «ξύλου που μιλά». Ο/Η εκπαιδευτής/τρια εξηγεί ότι «το ξύλο που μιλά» δίνει το λόγο σε όποιον το κρατά. Στη συνέχεια δίνει «το ξύλο που μιλά» τυχαία σε ένα/μια μαθητή/τρια. Αυτός/ή που παίρνει «το ξύλο που μιλά» θα πρέπει να πει κάτι το οποίο θεωρεί σημαντικό και αναγκαίο για την ποιότητα ζωής του. Ακολούθως δίνει «το ξύλο που μιλά» σε όποιον/α μαθητή/τρια, ο ίδιος επιθυμεί. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρι να μιλήσουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες. Σε περίπτωση που οι μαθητές/τριες επικεντρωθούν μόνο στην αναφορά αναγκών συντήρησης (ρουχισμός, στέγαση, τροφή), ο/η εκπαιδευτής/τρια παροτρύνει τους/τις μαθητές/τριες με κάποιες υποβοηθητικές ερωτήσεις για να προσανατολιστούν και σε άλλα είδη αναγκών, πνευματικές, κοινωνικές και ψυχικές.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

Ωραία αυτά που είπατε. Αφορούν αυτά που χρειάζεται το σώμα μας για να επιβιώσει.

Μήπως όμως, έχουμε ανάγκη και από κάτι άλλο;

Όταν νιώθετε άσχημα ή είστε άρρωστοι τι έχετε ανάγκη;

Παράλληλα γίνεται συζήτηση για το πλήθος και την πολυπλοκότητα των αναγκών που έχει ένα άτομο και πώς αυτές επηρεάζουν την ποιότητα ζωής του. *Σημείωση 1:* Σε αυτό το σημείο, για τις τάξεις του Νηπιαγωγείου, Προδημοτικής, Α', Β' και Γ' Δημοτικού, ο/η εκπαιδευτής/τρια εισάγει τον όρο «Ανθρώπινα Δικαιώματα» και «Δικαιώματα του Παιδιού». Για τις τάξεις Δ', Ε' και Στ' Δημοτικού καθώς και Γυμνασίου, αναμένεται ότι οι όροι θα αναφερθούν από τους/τις μαθητές/τριες στην πιο πάνω συζήτηση (Ένθετα 3 & 4). Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτής/τρια παρουσιάζει στους/στις μαθητές/τριες τις φωτογραφίες από το ένθετο 1 και το φύλλο εργασίας (ένθετο 2) και εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο θα εργαστούν.

Ακολούθως οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες 2 – 3 μαθητών, έτσι ώστε να αναλογεί μια φωτογραφία σε κάθε ομάδα (10φωτογραφίες – Ένθετο 1).

Οι μαθητές/τριες καλούνται να παρατηρήσουν και να καταγράψουν στο φύλλο εργασίας τα ανθρώπινα δικαιώματα που εντοπίζουν ότι υπάρχουν ή καταπατούνται στην κάθε φωτογραφία.

Μετά τη συμπλήρωση του φύλλου εργασίας, οι μαθητές/τριες, παρουσιάζοντας τη φωτογραφία της ομάδας τους, ανακοινώνουν τις καταγραφές τους στην ολομέλεια και γίνεται συζήτηση, βασισμένη στις διαφορετικές καταγραφές των μαθητών. Μέσα από τη συζήτηση αναμένεται να διαφανεί στους/στις μαθητές/τριες η σημασία της εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και η καταπάτησή τους, η οποία παρατηρείται σε διάφορες περιοχές της Γης. Ταυτόχρονα γίνεται αναφορά και σύγκριση των δικαιωμάτων που οι ίδιοι απολαμβάνουν ή που νιώθουν ότι καταπατούνται, σε σχέση με τις καταγραφές τους στο φύλλο εργασίας.

Τέλος, ως επέκταση της δραστηριότητας, οι μαθητές/τριες μπορούν να δημιουργήσουν «Το Δέντρο των Δικαιωμάτων».

Οι μαθητές/τριες παίρνουν ένα άσπρο χαρτόνι και με ένα μολύβι σχηματίζουν το περίγραμμα της παλάμης τους.

Ακολουθως κόβουν με το ψαλίδι, προσεκτικά και με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/τριας όπου χρειάζεται, το περίγραμμα που σχημάτισαν και το χρωματίζουν με όποιο χρώμα τους αρέσει.

Μέσα, στη χρωματισμένη πλευρά, γράφουν με ένα στυλό, όποιο από τα δικαιώματα, που συζητήσαν προηγουμένως, θεωρούν ως σημαντικό για τους ίδιους.

Σε ένα προσβάσιμο χώρο στην αίθουσα, τοποθετείται το χαρτόνι σε σχήμα κορμού δέντρου με εμφανείς ρίζες και κλαδιά.

Ακολουθως, ο/η κάθε μαθητής/τρια προσθέτει την παλάμη που έχει φτιάξει, στο δέντρο, σχηματίζοντας έτσι τα φύλλα του δέντρου.

Ο/Η κάθε μαθητής/τρια έχει την ευκαιρία να προσθέσει στο δέντρο, όσες παλάμες επιθυμεί, αρκεί να μην υπάρχουν διπλές εγγραφές των δικαιωμάτων.

Το δέντρο των δικαιωμάτων μπορεί να παραμείνει στην αίθουσα όλη τη σχολική χρονιά και να αποτελέσει σημείο αναφοράς για θέματα της επικαιρότητας, ή/και για να συμπληρωθούν νέες εγγραφές που τυχόν θα προκύψουν στην πορεία του χρόνου.

Δραστηριότητα 2

«Κόκκινη κλωστή δεμένη, δικαιώματα υφαίνει»

Μέσα/Υλικά:

- Σειρά παραμυθιών της Αλίξ Καμπρέρα (Ένθετο 6)
- Κόλλες A4
- Χρωματιστά μολύβια ή/και νερομπογιές
- Χάρτα Δικαιωμάτων του Παιδιού (Ένθετο 4)
- Ταυτότητες μαθητών (Ένθετο 5)

Επιμέρους στόχοι δραστηριότητας:

- Να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα που έχουν σαν παιδιά και τη σημασία της ολιστικής εφαρμογής τους.
- Να εντοπίζουν πότε καταπατείται ένα από τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.
- Να αναπτύξουν ενσυναίσθηση προς τους άλλους, αποτρέποντας την καταπάτηση κάποιου δικαιώματός τους.
- Να αντιλαμβάνονται ποια από τα δικαιώματά τους απολαμβάνουν.

Σημείωση 1: Η σειρά των παραμυθιών της Αλίξ Καμπρέρα «Τα Δικαιώματα του Παιδιού» (ένθετο 6) αποτελείται από δέκα παραμύθια, όπου το καθένα επεξεργάζεται με τη σειρά τα δικαιώματα του παιδιού, με βάση τις Αρχές Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Σημείωση 2: Παράλληλα με την επεξεργασία της Χάρτας των δικαιωμάτων του παιδιού, μπορεί να παρουσιαστεί στα παιδιά και το βιβλίο «Μια ζωή σαν τη δική μου» της UNICEF, Εκδόσεις Πατάκη.

Περιγραφή δραστηριότητας

Σημείωση 3: Η πορεία που περιγράφεται για το ένα από τα δέκα παραμύθια, μπορεί να αξιοποιηθεί για όλα τα παραμύθια αντίστοιχα.

Βήμα 1

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να καθίσουν σε κύκλο και τους αναφέρει ότι θα τους αφηγηθεί ένα καινούριο παραμύθι, π.χ. «Ο Αμίν έχασε το δρόμο του». Για το συγκεκριμένο παραμύθι μπορεί να αξιοποιηθεί ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Το παραμύθι υπάρχει σε ηλεκτρονική αφήγηση στη σελίδα <https://www.youtube.com/watch?v=SMuMik7ysb0>

Τους ζητά να σκεφτούν ποιο μπορεί να είναι το θέμα του παραμυθιού και γίνεται η αφήγηση του παραμυθιού. Κατά τη διάρκεια της αφήγησης μπορούν να γίνουν όποιες επεξηγήσεις αγνώστων λέξεων προκύψουν στους μαθητές/τριες.

Στη συνέχεια γίνονται διάφορες ερωτήσεις στους/στις μαθητές/τριες για κατανόηση και επεξεργασία του παραμυθιού.

Διαφαίνεται και κατονομάζεται έτσι η αρχή για τα δικαιώματα του παιδιού, που επεξεργάζεται το παραμύθι και η σημασία του για το κάθε παιδί.

Μετά από την επεξεργασία του παραμυθιού, ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να ζωγραφίσουν σε μια κόλλα χαρτί πώς οι ίδιοι/ες αντιλαμβάνονται το συγκεκριμένο δικαίωμα.

Βήμα 2

Με την επεξεργασία και ανάλυση του παραμυθιού, οι μαθητές/τριες καλούνται να προβληματιστούν

- + για το πώς θα ένιωθαν οι ίδιοι αν ήταν στη θέση του πρωταγωνιστή, π.χ. του Αμίν στην περίπτωση ανάλυσης του συγκεκριμένου παραμυθιού
- + γιατί είναι σημαντικό να εφαρμόζεται το κάθε δικαίωμα
- + αν έχουν παρατηρήσει κάποια περίπτωση όπου κάποιο από τα δικαιώματά τους καταπατιόταν
- + αν έχουν παρατηρήσει κάποια περίπτωση όπου κάποιο δικαίωμα, άλλου ατόμου, καταπατιόταν.

Βήμα 3

Μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας όλων των παραμυθιών (ένθετο 6), μπορεί να δημιουργηθεί από το κάθε παιδί η δική του Χάρτα των Δικαιωμάτων, από τις δικές του ζωγραφιές.

Αν υπάρχει δυνατότητα, η κάθε Χάρτα των Δικαιωμάτων που θα φτιάξουν τα παιδιά μπορεί να γίνει σε μορφή σελιδοδείκτη ή μαγνήτη.

Για να μπορέσουν οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τη σημασία της ταυτότητας και της μοναδικότητας του κάθε ατόμου, όπως αυτή ορίζεται από την Τρίτη αρχή της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κάθε παιδί όπου και αν ζει έχει δικαίωμα σε ένα όνομα και μια εθνικότητα), δημιουργούμε μαζί με τους μαθητές/τριες μια ταυτότητα για τον καθένα (ένθετο 5).

Σημείωση 4: Για τους μαθητές/τριες των τάξεων Γυμνασίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλλα αντίστοιχα βιβλία όπως το «Ούτε το όνομά μου» Thea Halo, Εκδόσεις Γκοβόστης και το «Γκασμέντ, ο φυγάς με τη φλογέρα» Κ. Μουρίκη, Εκδόσεις Παπαδόπουλος.

Επιπρόσθετες προτεινόμενες δραστηριότητες

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια μπορεί να αξιοποιήσει κάποιες δηλώσεις (ένθετο 7) και να εμπλέξει τους μαθητές/τριες σε διαλογική αντιπαράθεση ή σε ηθικό δίλημμα, ώστε να διαφανεί η σημασία της εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η αλληλοσυσχέτισή τους με άλλα θέματα αιεφόρου ανάπτυξης (φτώχεια, εκπαίδευση, υγεία, ειρήνη, ισότητα φύλων, κλιματική αλλαγή, κ.λπ.).

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια αξιοποιεί τις καρτέλες από το ένθετο 8, διαμορφώνοντας, το κάθε κείμενο ξεχωριστά, σε σενάριο υπόδυσης ρόλων. Οι ιστορίες που αναγράφονται στις καρτέλες είναι ενδεικτικές. Αφορούν πραγματικές ή φανταστικές ιστορίες ανθρώπων που ζουν ή έζησαν στην Κύπρο. Τα ονόματα που αναφέρονται δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα. Ο/Η εκπαιδευτής/τρια πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός στην επιλογή του κειμένου/σεναρίου, έτσι ώστε κανένας μαθητής/τρια να μην αισθανθεί ταύτιση με τη δική του πραγματικότητα.

Ο/ Η εκπαιδευτής/τρια αξιοποιεί βίντεο (ένθετο 9) ως αφορμή για επιπλέον δημιουργικές δραστηριότητες και δράσεις:

■ **Δημιουργία αφίσσας που να απεικονίζει τις σκέψεις και τις απόψεις των μαθητών/τριών για τα θέματα εφαρμογής και παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**

■ **Δημιουργία δικού τους βίντεο, το οποίο θα παρουσιάσουν σε εκδήλωση του σχολείου και της κοινότητας, για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αλληλοσυσχέτισή τους με θέματα της αιεφόρου ανάπτυξης**

■ **Δημιουργία τρίπτυχου με πληροφορίες για ευαισθητοποίηση της κοινότητας**

■ **Σύνθεση τραγουδιών (στίχοι, μουσική) τα οποία θα εγγραφούν σε cd που θα διατεθεί προς πώληση. Τα έσοδα θα προσφερθούν σε οργανισμό υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**

■ **Οι μαθητές/τριες, στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους, να διεξάγουν έρευνα, να συλλέξουν πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό για περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων που μπορεί να λαμβάνουν χώρα στην περιοχή/κοινότητά τους**

Σημείωση 1: Οι τεχνικές που αναφέρονται, καθώς και άλλο χρήσιμο υλικό, είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, στο εκπαιδευτικό υλικό για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση/ Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Σημείωση 2: Χρήσιμο υλικό, για τους εκπαιδευτές/τριες, που αφορά την εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα δικαιώματα, υπάρχει στα βιβλία Compass και Compassito τα οποία είναι αναρτημένα στο διαδίκτυο.

Α. Εκπαίδευση

Β. Γυναίκες και Κορίτσια

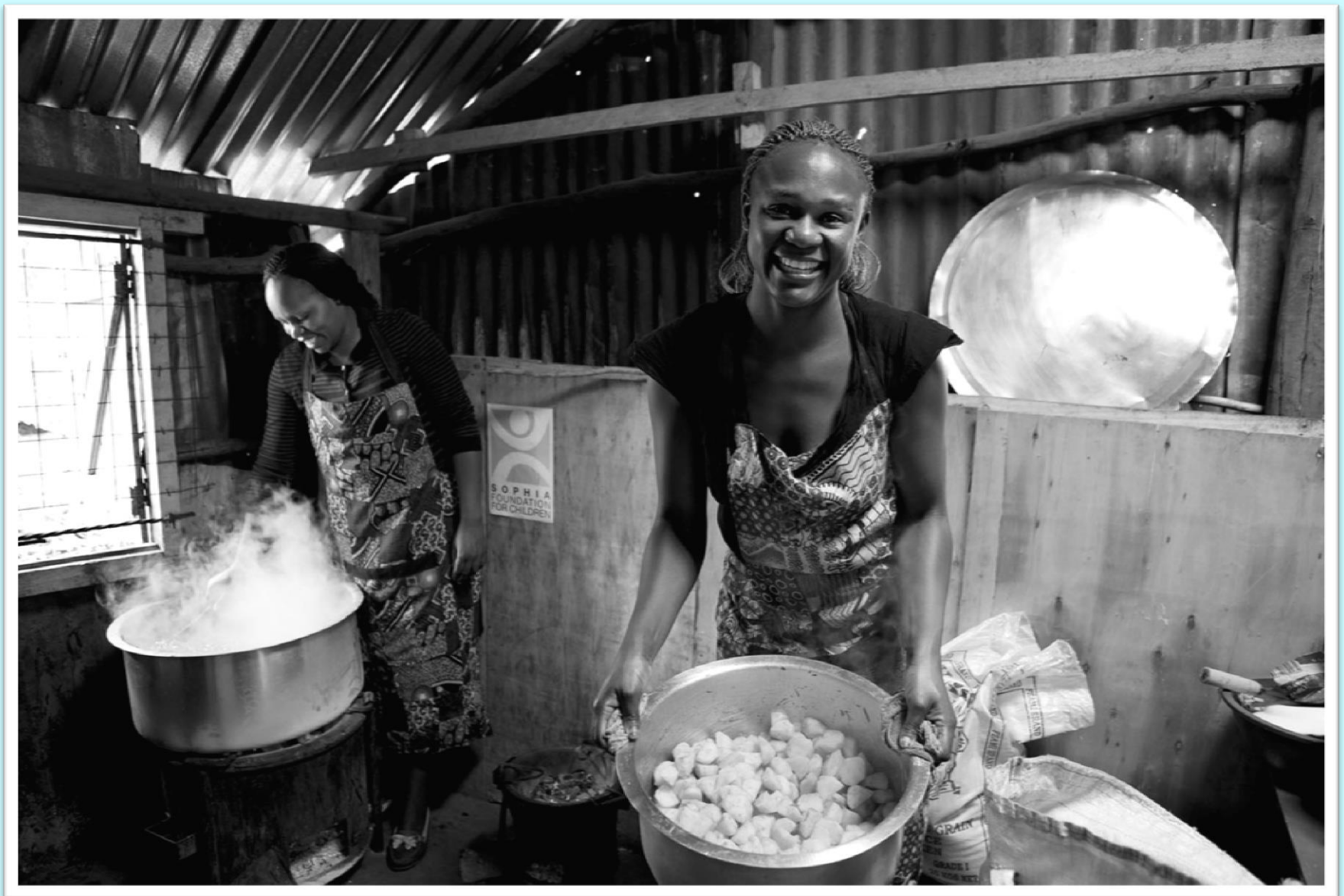
Γ. Υγεία

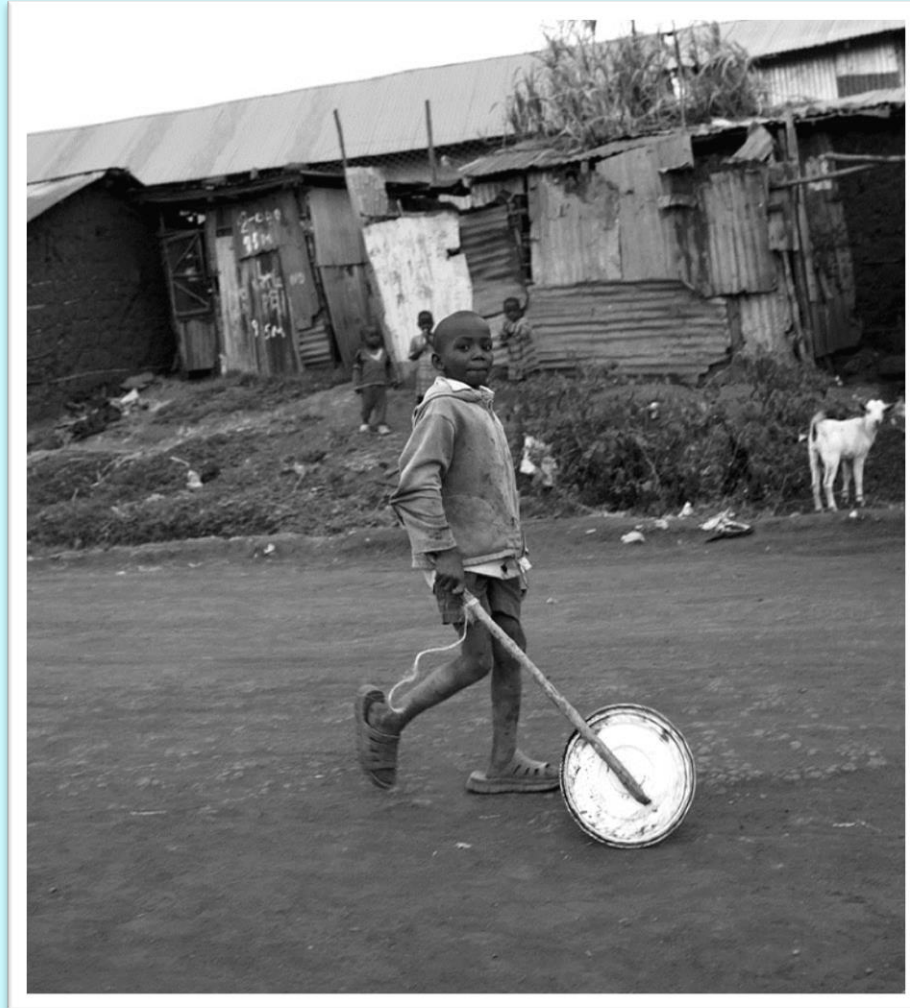
Δ. Ειρήνη και Ασφάλεια

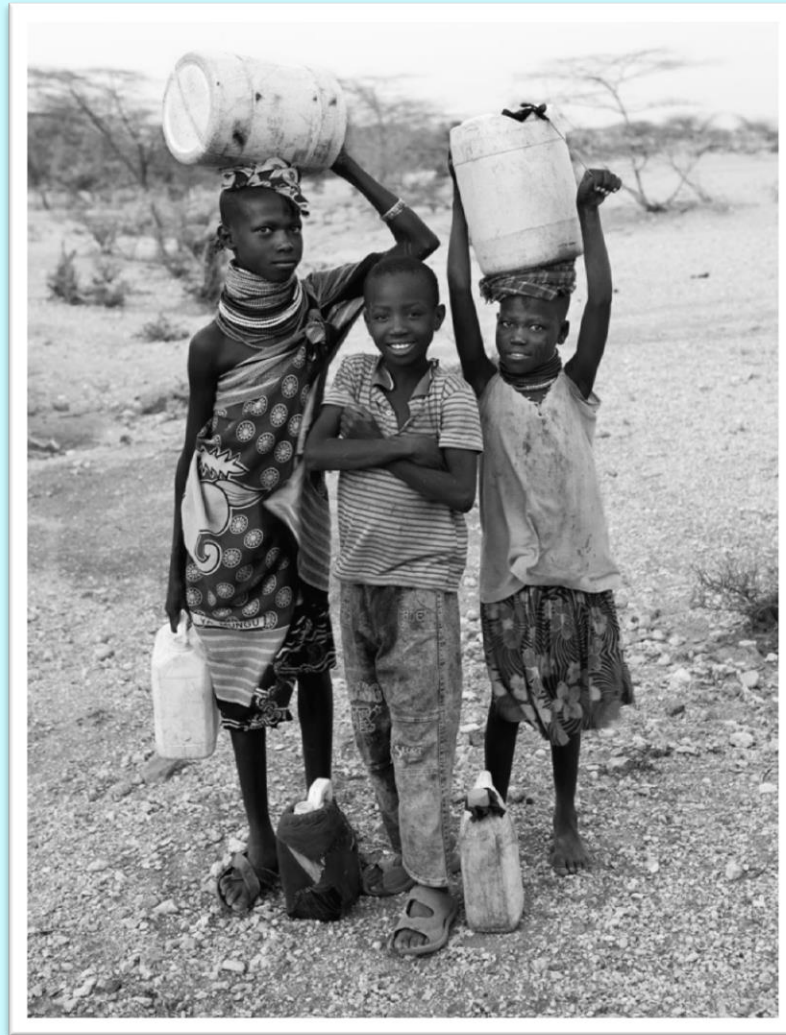
Ε. Αξιοπρεπείς Θέσεις Εργασίας και Επιχειρήσεις

Ζ. Παιδιά και Νέοι

Η. Ανθρωπιστική Βοήθεια

Θ. Δημογραφία και Μετανάστευση

Stefanos Kouratzis (c)

I. Επισιτιστική Ασφάλεια

Κ. Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διακυβέρνηση

Ένθετο 2 ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Το δέντρο των δικαιωμάτων»

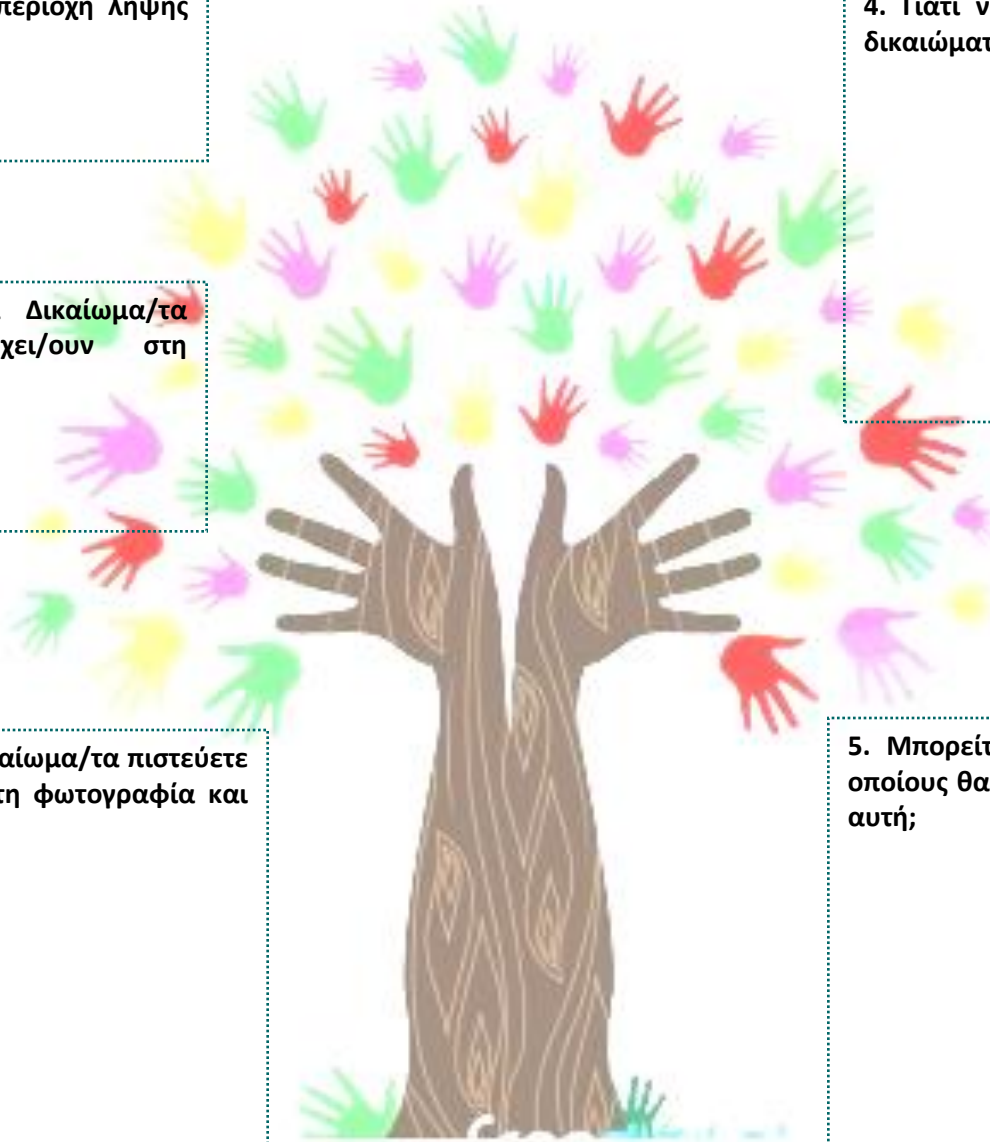
2. Να καταγράψετε την περιοχή λήψης της φωτογραφίας.

2. Ποιο/α Ανθρώπινο/α Δικαίωμα/τα εντοπίζετε ότι υπάρχει/ουν στη φωτογραφία;

3. Ποιο/α Ανθρώπινο/α Δικαίωμα/τα πιστεύετε ότι καταπατείται/ούνται στη φωτογραφία και πώς;

4. Γιατί νομίζετε ότι καταπατούνται αυτά τα δικαιώματα;

5. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να αλλάξει η κατάσταση αυτή;

Ένθετο 3

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1948 (άρθρα)

http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/grk.pdf

ΑΡΘΡΟ 1

Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφότητας.

ΑΡΘΡΟ 2

Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιοσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξούσια, ή που βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

ΑΡΘΡΟ 3

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια.

ΑΡΘΡΟ 4

Κανείς δεν επιτρέπεται να ζει υπό καθεστώς δουλείας, ολικής ή μερικής. Η δουλεία και το δουλεμπόριο υπό οποιαδήποτε μορφή απαγορεύονται.

ΑΡΘΡΟ 5

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ούτε σε ποινή ή μεταχείριση σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική.

ΑΡΘΡΟ 6

Καθένας, όπου και αν βρίσκεται, έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της νομικής του προσωπικότητας.

Ένθετο 4

Η ΧΑΡΤΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

1. Δικαιούμαι να έρθω στη ζωή.
Δικαιούμαι να υπάρξω.

2. Δικαιούμαι να μεγαλώσω
σε έναν κόσμο
χωρίς βία και φτώχεια.

3. Δικαιούμαι να ζήσω σε έναν κόσμο
που σέβεται και προστατεύει
το φυσικό περιβάλλον.

4. Δικαιούμαι να έχω ελεύθερη πρόσβαση
στο μαγικό κόσμο της γνώσης.

5. Δικαιούμαι να έχω ελεύθερο χρόνο
και χώρο για να παίξω.

6. Δικαιούμαι να μάθω τι είναι καλό
για την ψυχική και τη σωματική μου υγεία.

7. Δικαιούμαι να περνάω αρκετό
χρόνο με τους γονείς μου.

8. Δικαιούμαι να ζήσω με αθωότητα
και ανεμελιά τα παιδικά μου χρόνια.

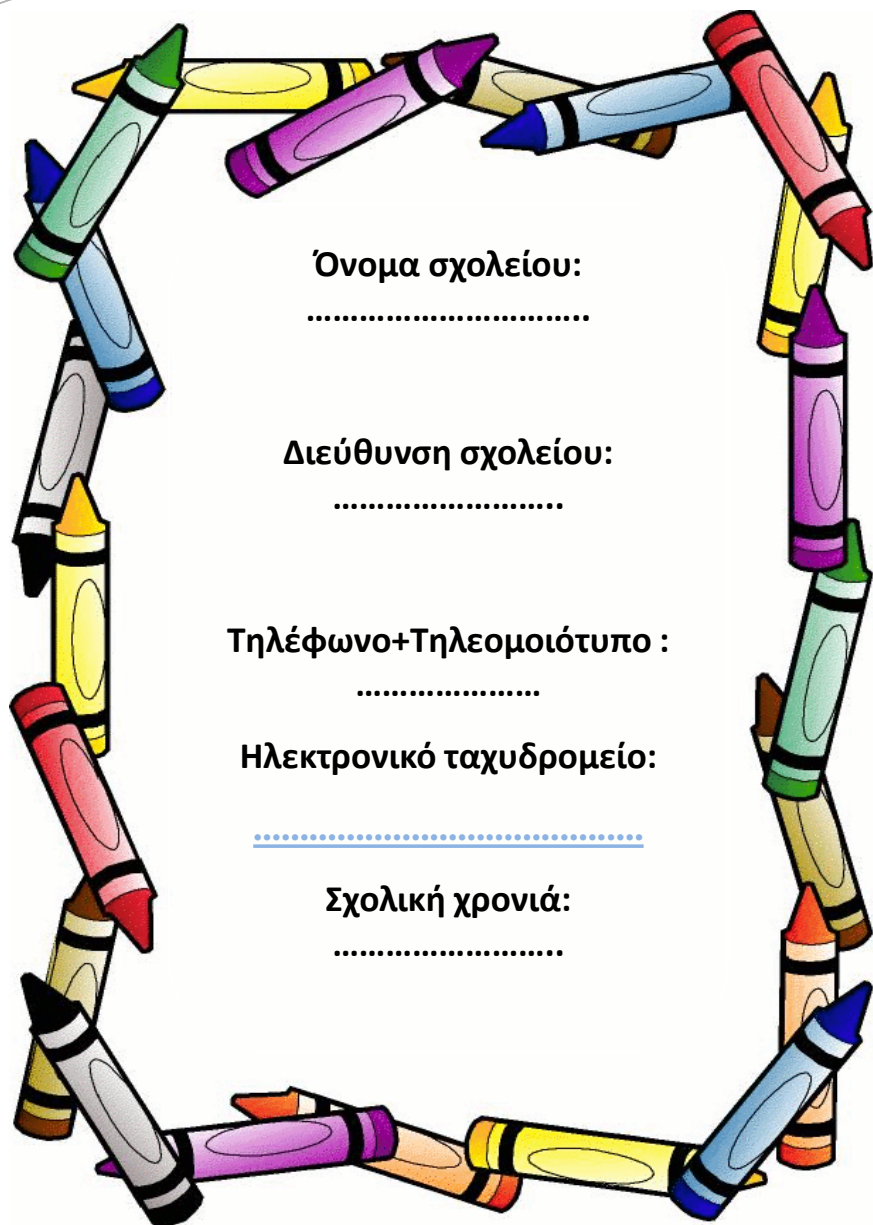

9. Δικαιούμαι να ζήσω σε μια κοινωνία
που προστατεύει
τα προσωπικά μου δεδομένα.

10. Δικαιούμαι έναν κόσμο
ανθρώπινο, δίκαιο και ειρηνικό.
Έναν κόσμο στον οποίο θα μεγαλώσω
αύριο τα δικά μου παιδιά.

Όνομα σχολείου:

.....

Διεύθυνση σχολείου:

.....

Τηλέφωνο+Τηλεομοιότυπο :

.....

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:

.....

Σχολική χρονιά:

.....

Είμαι ένας

(χώρος επικόλλησης φωτογραφίας παιδιού)

και μοναδικός!!!

(χώρος
αποτυπώματος
παλάμης
παιδιού)

Όνομα:.....

Επίθετο:.....

Ημερομηνία γέννησης:

.....

Τόπος γέννησης:

.....

Τόπος καταγωγής μητέρας:

.....

Τόπος καταγωγής πατέρα:

.....

Καλύτεροί μου φίλοι είναι οι:

.....

Καλύτερές μου φίλες είναι οι:

.....

Αγαπημένα μου χρώματα είναι

τα:.....

Αγαπημένα μου παιχνίδια είναι τα:

.....

Αγαπημένα μου τραγούδια είναι:

.....

Αγαπημένα μου φαγητά είναι:

.....

Αγαπημένα μου φρούτα είναι:

.....

Στον ελεύθερο χρόνο μου, μου αρέσει να:

.....

Ένθετο 6

ΣΕΙΡΑ: ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Αλίξ Καμπρέρα, Εικονογράφος Ρόζα Μ. Κούρτο

Σε κάθε βιβλίο της σειράς παρουσιάζεται μία από τις αρχές της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Μέσα από μία απλή και ενδιαφέρουσα ιστορία, ο αναγνώστης μπορεί να κατανοήσει το βαθύτερο νόημα της κάθε αρχής.

Στο τέλος κάθε βιβλίου παρατίθεται το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

1. Το μονοπάτι του Σοφού: Τρία παιδιά από τρία διαφορετικά χωριά κατευθύνονται προς τον Ναό του Σοφού για να γίνουν μαθητές του. Ο Σοφός θα επιλέξει μόνο ένα παιδί, κι έτσι τα παιδιά ανταγωνίζονται για να τον εντυπωσιάσουν. Στον δρόμο για τον Ναό όμως αντιλαμβάνονται πως ο καθένας μόνος του είναι δύσκολο να τα καταφέρει, και αποφασίζουν να συνεργαστούν. Όταν φτάνουν στον Ναό του Σοφού, τα περιμένει μια μεγάλη έκπληξη... **Αρχή Πρώτη: Κάθε παιδί πρέπει να απολαμβάνει τα ίδια δικαιώματα, χωρίς την παραμικρή διάκριση.**

2. Το παιδί που δεν είχε δει τον ήλιο: Ο βασιλιάς και η βασίλισσα της Βαμβακοχώρας έχουν έναν μονάκριβο γιο. Οι σοφοί του βασιλείου ανακοινώνουν πως η υγεία του είναι πολύ επισφαλής και προτείνουν στους βασιλείς να προστατεύουν το παιδί τους από το καθετί. Ο βασιλιάς και η βασίλισσα ακολουθούν τη συμβουλή τους: κλείνουν της πόρτες του παλατιού και καλύπτουν τα πάντα με πολλές στρώσεις από μάλλινα και βαμβακερά υφάσματα. Όμως ο νεαρός πρίγκιπας είναι γεμάτος περιέργεια, όπως όλα τα παιδιά, και αποφασισμένος να ανακαλύψει τον κόσμο. **Δεύτερη Αρχή: Κάθε παιδί πρέπει να απολαμβάνει ιδιαίτερη προστασία, όμως πάντα σε συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας.**

3. Ο Αμίν έχασε τον δρόμο του: Ο Αμίν ανήκει στη νομαδική φυλή των Τάκα-Τάκα, που μετακινείται συνέχεια μέσα σε μια χώρα που λέγεται Ακίντα. Μια μέρα ξεσπάει μια ξαφνική και τρομερή καταιγίδα, και ο Αμίν χάνει τους ανθρώπους της φυλής του. Προσπαθεί λοιπόν να ζήσει με τα πλάσματα της ζούγκλας. Πώς όμως μπορεί να νιώσει άνετα κοντά τους αν δεν τον βοηθήσουν και αυτά; **Τρίτη Αρχή: Κάθε παιδί πρέπει από τη γέννησή του να έχει όνομα και εθνικότητα.**

4. Το μαγικό κουτί της Αριάδνης: Η Αριάδνη έχει ένα μαγικό κουτί, μέσα στο οποίο ζουν πέντε ζωηρόχρωμα λαγουδάκια. Τα λαγουδάκια αυτά είναι μικρά και χρειάζονται βοήθεια για να βρίσκουν τροφή, να μην αρρωσταίνουν και να είναι χαρούμενα. Έτσι, η Αριάδνη σύντομα αντιλαμβάνεται πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος των μεγάλων –γονιών, γιατρών και δασκάλων– ώστε να μεγαλώνουν σωστά τα παιδιά, και πόσο μεγάλη ευθύνη είναι η φροντίδα των παιδιών. **Τέταρτη Αρχή: Κάθε παιδί πρέπει να έχει τροφή, στέγη, ψυχαγωγία και ιατρική περίθαλψη.**

5. Ο νέος κόσμος του Ρίκι: Τα παιδιά της οικογένειας Κανέλου ζουν σε έναν κόσμο χωρίς χρώματα. Μια μέρα θα δουν ένα ουράνιο τόξο, που θα τα συναρπάσει και θα τα κάνει να αναρωτηθούν γιατί ο κόσμος τους είναι ασπρόμαυρος. Αποφασίζουν να περιπλανηθούν στα πέρατα της Γης, για να ανακαλύψουν τα χρώματα, αλλά η απάντηση δε βρίσκεται τόσο μακριά όσο φαντάζονται. Ο Ρίκι έχασε την όρασή του και φοβάται πολύ. Νιώθει πως ξαφνικά ο κόσμος του έγινε πολύ μικρός. Η απογοήτευση όμως των πρώτων ημερών πολύ γρήγορα θα ξεπεραστεί, όταν ο μικρός μας ήρωας ανακαλύψει τρόπους να κυκλοφορεί σε αυτό τον νέο κόσμο. Οι δικοί του άνθρωποι θα φροντίσουν να τον κάνουν να νιώσει ξανά χαρούμενος και να αποκτήσει την αυτονομία του. **Πέμπτη Αρχή: Κάθε παιδί που μειονεκτεί σωματικά, διανοητικά ή κοινωνικά πρέπει να απολαμβάνει την ιδιαίτερη μεταχείριση, εκπαίδευση και φροντίδα που απαιτεί η ειδική κατάστασή του.**

Είπαν για τα Δικαιώματα:

"Η θέση των γυναικών στην κοινωνία αποτελεί πλέον το μέτρο βάσει του οποίου μετράται η πρόοδος της ανθρωπότητας προς τον πολιτισμό και την ειρήνη". **Mahnaz Afkhami**

"Αποδεικνύεται τελικά πως η προώθηση των ίσων ευκαιριών και της οικονομικής ενίσχυσης είναι και ηθικά σωστή και οικονομικά συμφέρουσα επειδή η ανισότητα, η φτώχεια και η άγνοια περιτέλλουν την ανάπτυξη, ενώ οι επενδύσεις στην εκπαίδευση, στις υποδομές και στην επιστημονική και τεχνολογική έρευνα την αυξάνουν, δημιουργώντας νέες και καλύτερες θέσεις εργασίας και νέο πλούτο για όλους μας". **Bill Clinton**

"Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί σήμερα στη Γη είναι αποτέλεσμα της αλόγιστης κατανάλωσης και της αλόγιστης παραγωγής. Καταναλώνουμε για να ξεχνάμε τις ανησυχίες μας και τα άγχη μας. Το να προσπαθούμε να καθησυχαστούμε υπέρ-καταναλώνοντας δεν είναι λύση". **Thich Nhat Hanh**

"Δεν πρόκειται για προεκλογικό σύνθημα, είναι ανθρώπινη κραυγή. Ο καθαρός αέρας και το νερό, κι ένα κλίμα στο οποίο θα μπορέσουμε να επιβιώσουμε είναι αναφαίρετα ανθρώπινα δικαιώματα. Και η επίλυση της εν λόγω κρίσης δεν αποτελεί πολιτικό ζήτημα. Είναι ηθική μας υποχρέωση". **Leonardo DiCaprio**

"Το οφείλουμε στον εαυτό μας και στις επόμενες γενιές να διατηρήσουμε το περιβάλλον ώστε να μπορέσουμε να δώσουμε στα παιδιά μας έναν κόσμο που θα είναι ωφέλιμος για όλους". **Wangari Maathai**

"Κάθε φορά που γυρνάμε το κεφάλι από την άλλη όταν βλέπουμε να παραβιάζεται ο νόμος, όταν ανεχόμαστε αυτό που ξέρουμε ότι είναι λάθος, όταν κλείνουμε τα μάτια και τα αυτιά μας στη διαφθορά επειδή είμαστε πολυάσχολοι ή φοβισμένοι, όταν δεν μιλάμε και δεν υπερασπιζόμαστε το δίκιο, καταφέρνουμε ένα πλήγμα στην ελευθερία, στην αξιοπρέπεια και στην δικαιοσύνη". **Robert F. Kennedy**

"Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε δημιουργήθηκαν από τον άνθρωπο και γι' αυτό το λόγο μπορούν να επιλυθούν από τον άνθρωπο. Και ο άνθρωπος μπορεί να γίνει όσο μεγάλος θέλει. Δεν υπάρχει πρόβλημα που να αφορά στην ανθρώπινη μοίρα το οποίο να υπερβαίνει τη δύναμη των ανθρώπων". **John F. Kennedy**

«Gender equality is more than a goal in itself. It is a precondition for meeting the challenge of reducing poverty, promoting sustainable development and building good governance» Kofi Annan

Ένθετο 8

Ενδεικτικές καρτέλες των ιστοριών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως σενάρια

Με λένε Ναγιάκα. Γεννήθηκα σε ένα χωριό της Ινδίας. Είμαι το πέμπτο παιδί της οικογένειάς μου κι είμαι κορίτσι. Οι γονείς μου είναι φτωχοί και χρειάζονται τη βοήθειά μου στα χωράφια που καλλιεργούν. Το σχολείο είναι μακριά από το σπίτι μας. Ο μεγάλος μου αδερφός πηγαίνει στο σχολείο. Αυτό πρέπει να γίνει λέει ο πατέρας γιατί εκείνος είναι αγόρι και πρέπει να μορφωθεί. Εγώ θα παντρευτώ, θα κάνω δουλειές, θα έχω άντρα και παιδιά οπότε δεν είναι ανάγκη να χάνω το χρόνο μου με πράγματα που δεν θα μου χρειαστούν ποτέ. Μου αρέσουν τα βιβλία του αδερφού μου. Μου αρέσει να τον ακούω να διαβάζει ωραίες ιστορίες και θαυμάζω τα γράμματα που ξέρει να γράφει. Ξέρει να γράφει και τους αριθμούς και κάνει και υπολογισμούς με αυτούς. Αγκαλιάζω τα βιβλία του και ονειρεύομαι πως βάζω εκείνη την ωραία στολή και πηγαίνω στο σχολείο. Θέλω τόσο πολύ να μάθω να διαβάζω και να γράφω.

1

Είμαι ο Σαρίφ. Γεννήθηκα στη Συρία και οι γονείς μου δε ζουν πια. Στην πατρίδα μου έχει πόλεμο, γι' αυτό ο μεγάλος αδερφός μου με την οικογένειά του κι εμένα, μπήκαμε σε μια βάρκα και προσπαθήσαμε να φύγουμε όσο μπορούμε πιο μακριά από τον τόπο που τόσο αγαπούμε. Δεν μπορέσαμε να φέρουμε τίποτε δικό μας μαζί μας. Η φωτογραφία των γονιών μας χάθηκε στη θάλασσα και οι δυο αδερφές μας, δε γνωρίζουμε που βρίσκονται με τις οικογένειές τους. Ο προορισμός μας δεν ήταν η Κύπρος αλλά η Κεντρική Ευρώπη. Τώρα που φτάσαμε εδώ, η κυπριακή κυβέρνηση μας έχει τοποθετήσει σε αντίσκηνα, στην περιοχή της Κοκκινοτριμιθιάς.

2

Είμαι ο Αλί Τζαν. Γεννήθηκα στην Κύπρο και για να μη με κοροϊδεύουν στο σχολείο, τους είπα ότι με λένε Γιάννη. Οι γονείς μου είναι οικονομικοί μετανάστες. Ο πατέρας μου είναι από το Μπαγκλαντές και η μητέρα μου από τις Φιλιππίνες. Γνωρίστηκαν εδώ στην Κύπρο. Δεν ξέρω τι θα γίνει όταν μεγαλώσω. Ο πατέρας μου δε θέλει να πάει στις Φιλιππίνες κι η μητέρα μου δε θέλει να πάει στο Μπαγκλαντές, γι' αυτό δεν κάνουν άλλα παιδιά. Εγώ θέλω να μείνω για πάντα στην Κύπρο αλλά μου εξήγησαν ότι αυτό δε γίνεται. Το μόνο που μου λείπει, εδώ στην Κύπρο, είναι οι συγγενείς. Τους μιλώ στο Skype αλλά δεν μπορώ να κάνω «πράγματα» μαζί τους. Δεν έχω θρησκεία. Οι γονείς μου θέλουν να έχω ο καθένας τη δική του θρησκεία. Για να μη μαλώνουν, τους είπα ότι θα αποφασίσω, μόνος μου, όταν μεγαλώσω.

4

Είμαι η Μαρία. Γεννήθηκα στην Κύπρο. Οι γονείς μου γεννήθηκαν στην Καλογραία, ένα από τα πολλά κατεχόμενα χωριά μας. Οι γονείς της μητέρας μου ήταν γεωργοί και οι γονείς του πατέρα μου ψαράδες. Και οι δύο αγαπούσαν και σέβονταν τη φύση και τα αγαθά της. Παρήγαγαν μόνο όσα είχαν ανάγκη. Ο πατέρας μου ψάρευε με τη βάρκα τόσα ψάρια όσα μπορούσαμε να καταναλώσουμε εμείς και όσα ήξερε ότι θα πουλήσει στους χωρικούς. Μετά τα 1974, όταν οι γονείς μας, ήρθαν πρόσφυγες στη Δερύνεια, προσπάθησαν να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους. Τώρα όμως όλα γίνονται με μηχανήματα και κανείς δεν σέβεται τη γη, τη θάλασσα, το φυσικό περιβάλλον. Όλοι παράγουν μεγάλες ποσότητες σκεπτόμενοι την εξαγωγή και το κέρδος. Οι ψαράδες με δίκτυα και άλλες σύγχρονες μεθόδους, ψαρεύουν μεγάλες ποσότητες και έτσι πολλοί ψαράδες παραπονιούνται ότι έχουν μειωθεί οι πληθυσμοί των ψαριών. Οι γονείς μου λένε οι ντομάτες δεν έχουν την ίδια γεύση που είχαν τότε που ήταν στο χωριό και τα ψάρια μυρίζουν πετρέλαιο αντί για θάλασσα.

5

Ένθετο 9

Χρήσιμο υλικό/ βίντεο:

<http://www.amnesty.org.gr/universal-declaration-of-human-rights> ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

<http://www.0-18.gr/gia-megalouys/dsdp> Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

<https://www.youtube.com/watch?v=WQJhuAfvTqo> «Ειρήνη» - Η ιστορία ενός παιδιού πρόσφυγα

<https://youtu.be/laW8e9uNDsM> Τα Γυαλιά της Διαφορετικότητας Μέρος 1ο

https://youtu.be/iJbUb_Gvqfk Τα Γυαλιά της Διαφορετικότητας Μέρος 2ο

<https://youtu.be/RBQ-IoHfimQ> «Επειδή δεν συμβαίνει εδώ δεν σημαίνει ότι δεν συμβαίνει»

<https://youtu.be/PS-2euzVJNO> Ένα νανούρισμα για τα δικαιώματά του παιδιού

<https://youtu.be/ok8vwGTe3EM> Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

<https://youtu.be/XmmYt8eUZvo> Τα δικαιώματα των παιδιών

<https://youtu.be/442yLFwrzs8> Cartoons on Children's Rights 1

https://youtu.be/y_2nA49p3yw The UN Convention on the Rights of the Child (UNCRC)

<https://youtu.be/dGzbfm8NEto> Hello children - Learn about children's rights!

<https://youtu.be/y8K1GocZgBw> Ανθρώπινα δικαιώματα!!

<https://youtu.be/Stjg0-ZcNEY> Η Ιστορία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

<https://youtu.be/1felmXXuugI> Βιβλίο: Ανθρώπινα δικαιώματα.

https://youtu.be/aZ2rUV7fk_Y Ανθρώπινα Δικαιώματα- επέτειος 60 χρόνων

<https://youtu.be/maE9-q3ahL0> Γεννηθήκαμε Ελεύθεροι και Ίσοι

<https://youtu.be/MW46cu0UM8> Το κορίτσι που άφησε άφωνο τον κόσμο για πέντε λεπτά

https://youtu.be/DLJqG_X6UGs Born Slave - 52 minute documentary - trailer

<https://youtu.be/7Vfbv6hNeng> Documentary. The Dark Side Of Chocolate

Thank you

for your attention !!!

Ελπίζουμε να πετύχαμε
το στόχο μας...

Ερωτήσεις

παρακαλώ;